

SINCE WE LAST SPOKE ABOUT MONUMENTS

Den Haag | Het is een wat protserig beeld, een karikatuur bijna op een klassiek monument: bronskleurige, realistische mensfiguren – een man, vrouw en kind – rennen weg uit een rechthoekig vlak. Een grote sokkel vermeldt nadrukkelijk om wie het hier gaat, en wie hier herinnerd wil worden: *Monument voor de weggejaagde burgers van Rotterdam*.

Vincent van Gerven Oei en
Jonas Staal, *Monument
voor de weggejaagde
burgers van Rotterdam*, 2008,
video-installatie

De video-installatie van Vincent van Gerven Oei en Jonas Staal maakt deel uit van 'Since We Last Spoke About Monuments', te zien in Stroom, Den Haag. De twee kunstenaars voerden dit werk uit in opdracht van Leefbaar Rotterdam. Op een van de twee beeldschermen geeft Ronald Sørensen, fractievoorzitter van deze politieke partij, een toelichting. In de jaren zestig en zeventig kwamen veel Turkse gastarbeiders rond het Afrikanerplein in Rotterdam-Zuid wonen. In 1972 leidden botsingen tussen de Rotterdamse en Turkse bewoners tot rellen en de Rotterdamse bewoners 'vluchtten' de wijk uit, vertelt Sørensen. Op het beeldscherm naast dit verhaal is het 3D model te zien, een soort pastiche op het monument. Monumenten staan ter discussie, niet alleen om wat ze verbeelden, maar vooral ook om wat ze nu nog kunnen betekenen. Want is er nog een collectieve geschiedenis waaruit gebeurtenissen kunnen worden gefilterd? Deze en andere overwegingen over monumenten en herinneren stelt curator Mihnea Mircan ter discussie. Het werk van Van Gerven Oei

(1983) en Staal (1981) becommentarieert de objectiviteit van een monument. Een monument is niet slechts een weerspiegeling van één nationale geschiedenis, maar een particuliere uiting van een vaak kleine groep. Het monument van Sørensen was namelijk weer een reactie op een voorstel van het Rotterdamse PvdA-gemeenteraadslid Zeki Baran die voorstelde een monument op te richten voor de arbeider-immigrant om te herdenken hoe belangrijk de komst van de immigranten was geweest voor de economische bloei van Rotterdam. Naast bestaand werk over monumenten en monumentaliteit, koos Mircan voor een aantal nieuwe projecten, waaronder dat van Van Gerven Oei en Staal. Zo ook *Monument in Waiting* uit 2008 van Azra Akšamija (1976), bestaand uit een kelim – een geweven tapijt met geometrische symbolen. Akšamija's onderzoek richt zich op de verwoestingen van de vele moskeeën in Bosnië-Herzegovina en daarmee de vernietiging van het islamitische cultureel erfgoed. De plekken die Akšamija bezocht en de verhalen van overlevenden die ze optekende, vertaalde zij in symbolen die in de kelim geweven zijn. Samen vormen al deze symbolen het patroon van het wandtapijt. De kelim is gemaakt door vrouwelijke vluchtelingen, die in Sarajevo bij STILL-A werk als weefster hebben gekregen. Het weven van de kelim kan ook onderdeel van de rouwverwerking zijn. Het is daardoor niet alleen een herdenkingsmonument geworden, maar door de samenwerking ook een heel fysiek monument en een 'collectieve getuigenis'. Nadenkend over wat een monument nu nog zou kunnen betekenen, of hoe een hedendaags monument er uit zou kunnen zien, is het werk van Akšamija een van de aantrekkelijkste opties. Geen statisch beeld dat een mening vanuit een ivoren toren vertegenwoordigt, maar een dat – wellicht – uiteenlopende herinneringen op een persoonlijke, levendige manier in beeld brengt.

Wytske Visser

'Since We Last Spoke About Monuments',
14 sept. t/m 9 nov. 2008, Stroom,
Hogewal 1-9, Den Haag,
www.stroom.nl

Recensies